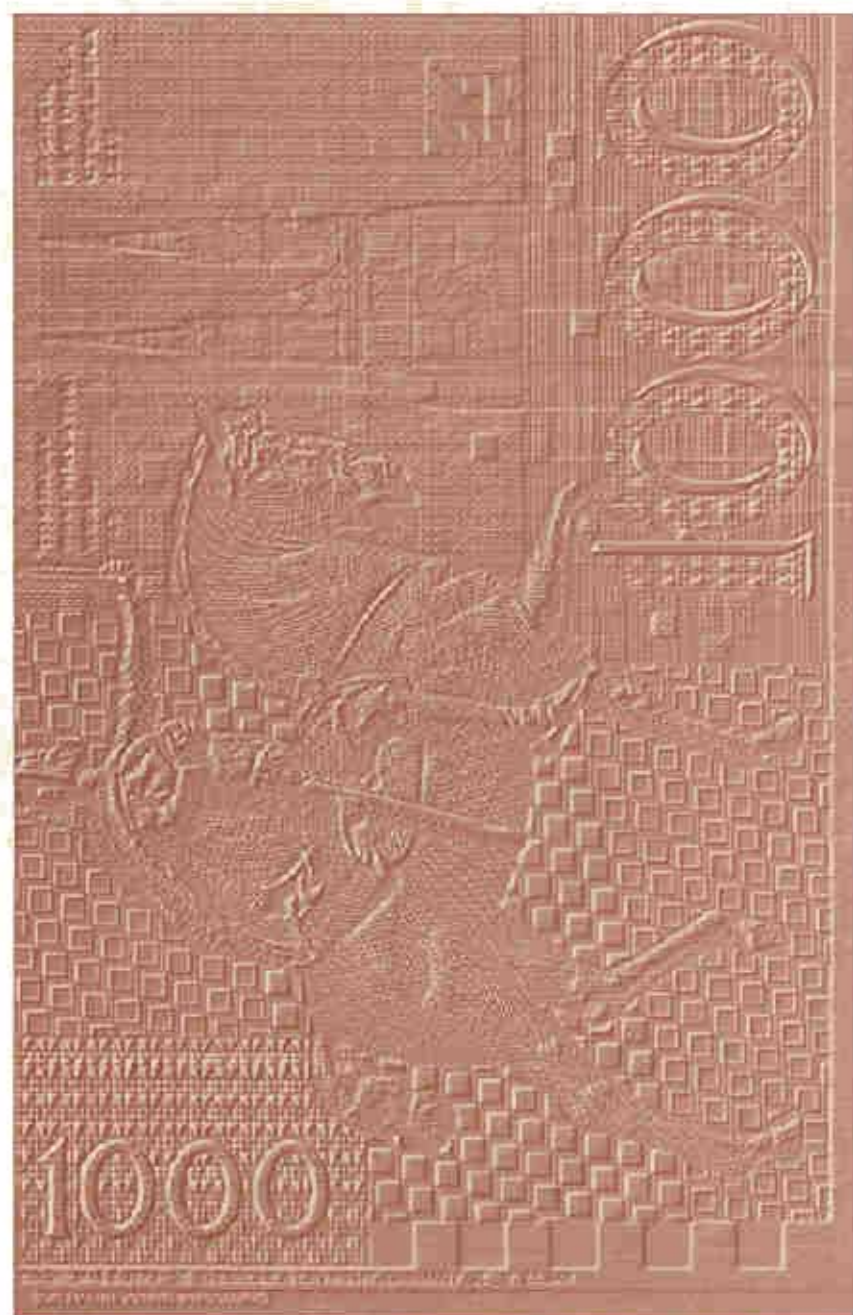

NARODNA BANKA HRVATSKE

B I L T E N

GODINA II ^v VELJAČA 1997
BROJ 12

INDUSTRIJA

Protekla godina na području industrije i rudarstva ostat će zabilježena po za nas umjerenom, a za razvijene privrede značajnom rastu od 3,1%. To je drugi uzastopni godišnji rast nakon sedmogodišnjeg smanjivanja obujma industrijske proizvodnje. Prošlogodišnja očekivanja većeg rasta prenose se na tekuću godinu u kojoj će gospodarska konjunktura biti svakako povoljnija. Ostvareni rast akumuliran je uglavnom u drugoj polovici godine jer je u prvoj zabilježen rast od svega 0,6%. Studeni i prosinac nisu nastavili dinamiku ljetnih i ranojesenskih mjeseci, a posebno se više očekivalo od brodogradnje i proizvodnje baznih kemijskih proizvoda. Pojedine industrijske grane zabilježile su vrlo snažan rast u minuloj godini, a takve su elektroprivreda s rastom od 25,4%, brodogradnja 28,3%, proizvodnja građevnog materijala 28,9%, prerada nemetalnih minerala 19,1% te prerada kemijskih proizvoda 2,6%.

Grane koje daju najveći dio dodane vrijednosti imale su slijedeće rezultate u proizvodnji, stanju zaliha i izвозnoj aktivnosti: proizvodnja prehrambenih proizvoda prelazi 1995. godinu za 1,6% i to je treće uzastopno godišnje povećanje nakon znatnog smanjenja u prvim ratnim godinama. Zalihe njezinih gotovih proizvoda manje su nego u 1995. godini za 8,0%, a izvoz je u kunskom iskazu veći za 11,5%. Prerada kemijskih proizvoda raste treću godinu uzastopce pri čemu posljednje povećanje iznosi 2,6%. Zalihe gotovih proizvoda premašuju stanje u 1995. godini za 9,9%, dok na vanjskom tržištu njezina realizacija ima stopu rasta od 5,2%. Elektroprivreda je bilježila pozitivne stope rasta i u

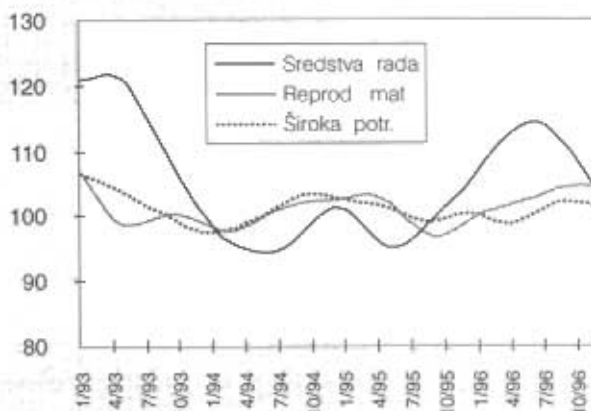
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA UKUPNO, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

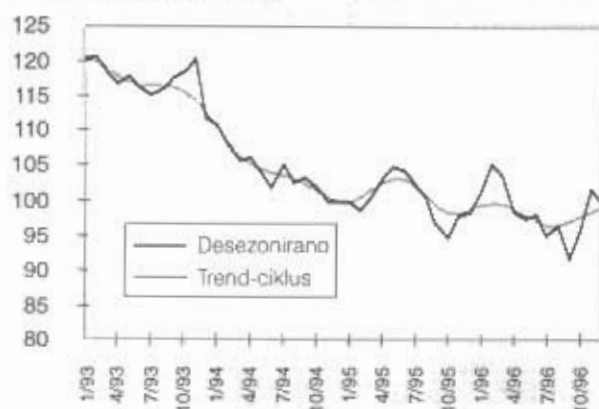
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA PREMA NAMJENI, 1995. = 100
desezonirani podaci

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA PREMA NAMJENI, 1995. = 100
trend-ciklus

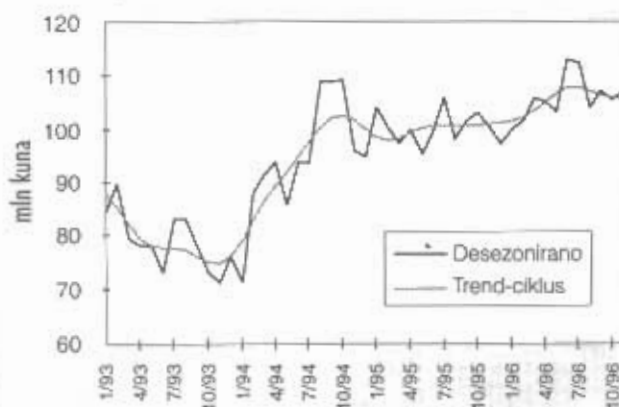
ZALIHE GOTOVIH PROIZVODA U INDUSTRIJI, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

NEZAPOSLENI I STOPA NEZAPOSLENOSTI MJERENI PREMA VELIČINI RADNOG KONTIGENTA

NOVČANI TIJEK REALNE DODANE VRIJEDNOSTI U INDUSTRIJI, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

ratnim godinama, no lanjsko povećanje od 25,4% je najveće. Izvoz elektroprivrede premašuje izvoz u 1995. godini za oko deset puta. Četvrta grana po veličini bruto domaćeg proizvoda u industriji, proizvodnja električnih strojeva i aparata, imala je drugo uzastopno godišnje povećanje proizvodnje koje je iznosilo 4,9%, zalihe zaoštaju u odnosu na 1995. godinu 26,5%, a izvoz je porastao 12,7%.

Trend krivulja serije ukupne industrijske proizvodnje ima silaznu putanju od listopada, a zadržala se na razini koja je za 2,5% veća nego na kraju 1995. godine. Sredstva rada nakon znatnih trendnih stopa rasta od sredine 1995. do sredine 1996. godine imaju približno jednaku silaznu dinamiku. Intermedijarni proizvodi završili su 1996. godinu s blagorastućim trendom koji je dosegao razinu 5,3% veću nego na kraju 1995. godine. Skupina roba za široku potrošnju stagnira u zadnjim mjesecima na razini višoj za 1,3% od kraja 1995. godine. Prosječna mjesečna desezonirana stopa rasta agregatne industrijske proizvodnje za proteklu godinu iznosila je 0,1%, sredstva rada su padala po stopi od 0,9%, dok su reproduksijski materijal i potrošna dobra rasla po stopi od 0,5%.

Nezaposlenost je na godišnjoj razini povećana, a stopa nezaposlenosti prema Državnom zavodu za statistiku u mjesecu prosincu iznosi 15,9%. S obzirom na kategorije zaposlenih smanjen je broj zaposlenih u poslovnim subjektima u odnosu na studeni za 0,6% te individualnih poljoprivrednika za 0,5%, dok je porastao broj zaposlenih u subjektima s manje od deset zaposlenih (2,1%) i zaposlenih u obrtu i slobodnim profesijama (0,5%). Pri usporedbi dvaju susjednih mjeseci valja uzeti u obzir sezonski utjecaj.

TRGOVINA

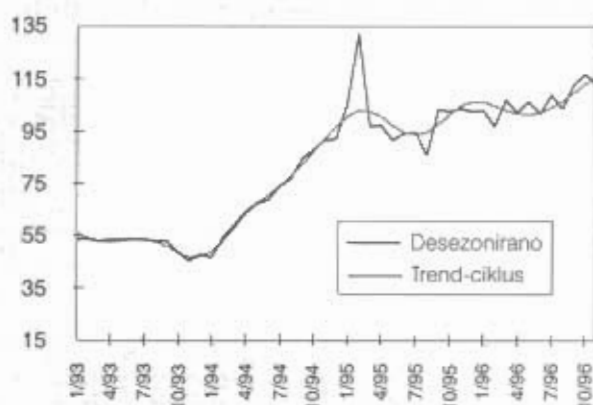
Promet u trgovini na malo definiran prodajom robe krajnjim potrošačima za osobnu potrošnju ili uporabu u kućanstvu ima godišnji realni rast od 19,3%. Svako od tromjesečja u 1996. godini imalo je veći promet od istog tromjesečja prethodne godine, a naročito impresivan rast ostvaren je u trećem (22,8%) i četvrtom (35,8%) tromjesečju. Samo u studenom aktivnost je bila veća za 34,8%, a u prosincu za 40,9% prema istim mjesecima 1995. godine. Trend komponenta ima šesnaestmesečni rast po prosječnoj stopi od 2,5%, dok je izostavljanjem sezonskog utjecaja serija u 1996. godini rasla po stopi od 3,0%. Prema konačnim podacima za trgovačku djelatnost za prvo polugodište 1996. godine broj prodavaonica iznosio je 15582, a zaposlenih je bilo 58352.

Promet u veletrgovini, ostvaren prodajom robe industrijskim, trgovačkim i profesionalnim korisnicima i ustanovama te poslovnim subjektima koji se bave trgovinom na veliko ili trgovinom na malo, ima realni rast za prošlu godinu od 3,9%. Na kraju prvog polugodišta broj poslovnih subjekata u veletrgovini iznosio je 1759, a zaposlenih je bilo 23813. Zalihe u trgovini na malo manje su nego u 1995. godini za 8,5%, a u trgovini na veliko za 1,5%.

GRADITELJSTVO, PROMET I TURIZAM

U jedanaest je mjeseci broj izvršenih efektivnih sati rada u graditeljstvu premašio 1995. godinu za 9,0%, broj radnika izvođača (bez inženjera i tehničara) prisutnih na gradilištima bio je veći za 5,5%, a vrijednost izvršenih radova za 56,6% nominalno. Statistički podaci o djelatnosti u prometu i vezama raspoloživi

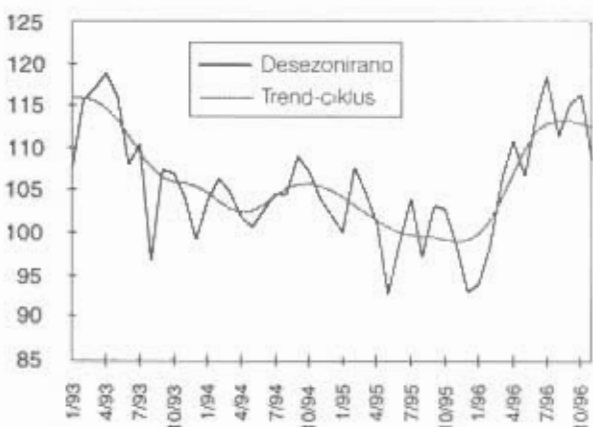
NOVČANI TIJEK REALNE DODANE VRIJEDNOSTI U TRGOVINI, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend ciklus

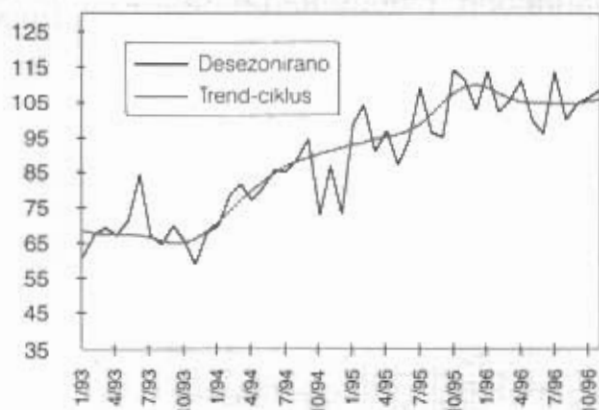
INDEKS REALNOG PROMETA U TRGOVINI NA MALO, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend ciklus

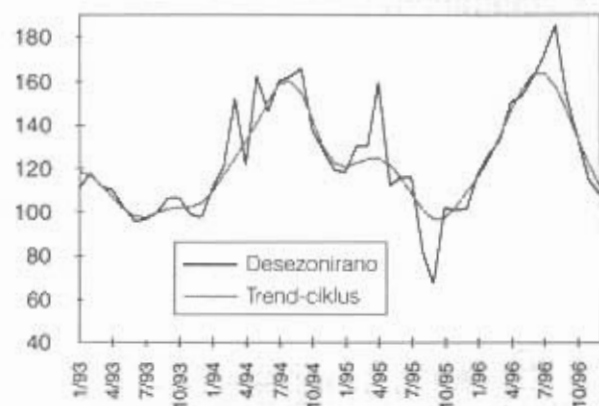
EFEKTIVNI SATI RADA U GRADITELJSTVU, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

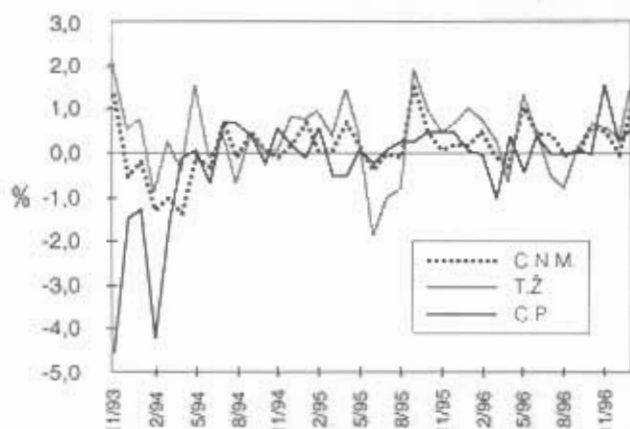
PROMET - PREVEZENA ROBA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

NOĆENJA TURISTA, 1995. = 100
desezonirani podaci i trend-ciklus

CIJENE NA MALO, CIJENE PROIZVOĐAČA I INDEKS TROŠKOVA ŽIVOTA
mjesečne promjene

su, također, za jedanaest mjeseci. Broj prevezenih putnika ima međugodišnji kumulativni rast od 2,9% te mjesečni od 0,2%. Međugodišnji porast prevezene robe iznosi 5,5%, a mjesečni je manji za 9,6%. Međugodišnje tromjesečne stope rasta prevezenih putnika i robe u prva tri tromjesečja bile su znatno veće od ostvarenih stopa rasta u jedanaest mjeseci zbog posustajanja aktivnosti u zadnjim mjesecima godine.

Trend krivulja prevezene robe ima silaznu putanju, pri čemu je razina s kraja jedanaestog mjeseca manja od kraja prošle godine za 3,8%. Prosječna mjesečna desezonirana stopa rasta za proteklih jedanaest mjeseci iznosila je 0,9%. Trend prevezenih putnika raste u zadnjih osam mjeseci i dostiže razinu koja je za 4,7% veća od kraja 1995. godine. Desezonirane vrijednosti rasle su po prosječnoj mjesečnoj stopi od 0,3%.

Ostvarenja u turističkoj privredi su zadovoljavajuća, a to pokazuje godišnji rast dolaska turista od 60,0% i noćenja od 66,5%. U strukturi ostvarenih noćenja godišnje povećanje od 12,3% odnosi se na domaće turiste, dok su strani turisti ostvarili porast od 94,3%. U postizanju ovakvog turističkog prometa veliku ulogu imaju turističke agencije koje se bave posredovanjem u turizmu. Njihov broj u zemlji na kraju trećeg tromjesečja iznosio je 295, a u inozemstvu 11.

CIJENE

Cijene na malo bile su u siječnju za 1% veće nego u prosincu, čemu je pridonio snažan porast cijena usluga. Dok su cijene roba porasle za 0,5%, cijene usluga su narasle za visokih 2,3%. Među robama i u siječnju primjećujemo stagnaciju cijena prehrambenih proizvoda i rast cijena prehrambenih proizvoda.

Cijene poljoprivrednih proizvoda bez sezonskih proizvoda porasle su u siječnju za visokih 20,1%. U istom su ovom razdoblju cijene industrijskih prehrambenih proizvoda porasle samo za 0,1%.

Kod indeksa troškova života u siječnju bilježimo rast od 1,5%. Na ovako visoku stopu rasta troškova života podjednak utjecaj su imale i robe, 1,6% (prvenstveno zbog rasta troškova prehrane od 3,2%) i usluge, 1,4% (zbog rasta cijena prometnih i PTT usluga od 4,5%).

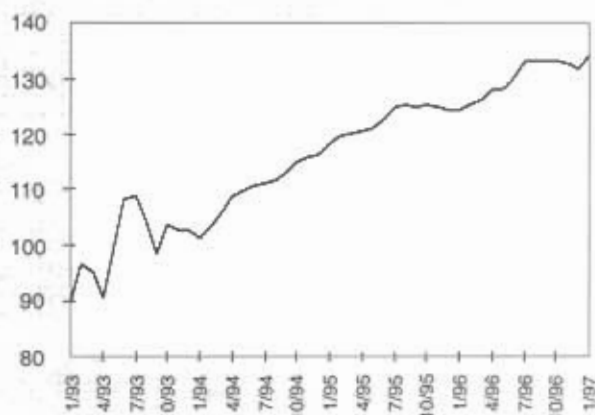
Kod indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima u siječnju 1997. godine bilježimo rast od 0,5% u odnosu na prosinac 1996. godine. Cijene reprodukcijskog materijala porasle su za 1,1%, cijene sredstava rada za 0,2%, dok kod cijena robe za široku potrošnju bilježimo pad od 0,2%. Od pojedinih grupa proizvoda u siječnju su u odnosu na prosinac najviše porasle cijene u proizvodnji obojenih metala, za 6,1%, u metaloprerađivačkoj djelatnosti za 4,9%, u proizvodnji nafte i zemnog plina za 3,2% te u proizvodnji ugljena za 3,1%. U istom razdoblju najveći pad cijena od 11,6% bilježimo u crnoj metalurgiji, zatim od 4,5% u proizvodnji nemetalnih minerala, te 0,6% u grafičkoj djelatnosti, proizvodnji kože i krzna i proizvodnji građevnog materijala.

Nakon jednokratnog povećanja varijacija relativnih cijena u studenome, koje je bilo izazvano sezonskim rastom cijene struje i rastom cijena naftnih derivata, u prosincu su se varijacije vratile na razinu koja je uobičajena u razdoblju niske inflacije.

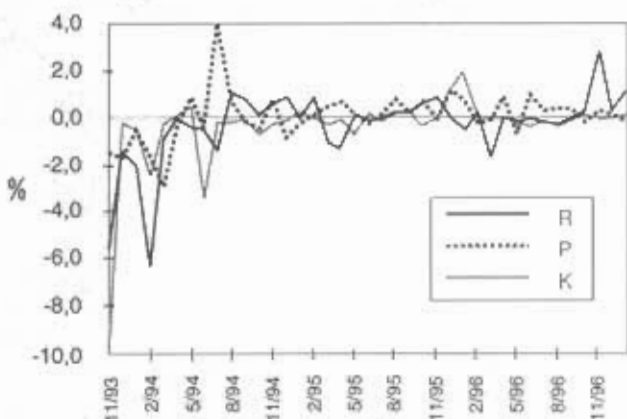
PLAĆE I UKUPNA POTRAŽNJA

Cijena rada u prosincu 1996. godine u realnom je iskazu veća od iste na kraju 1995. godine za 7,9%, dok je prosječna neto plaća u ovoj godini veća nego u 1995.

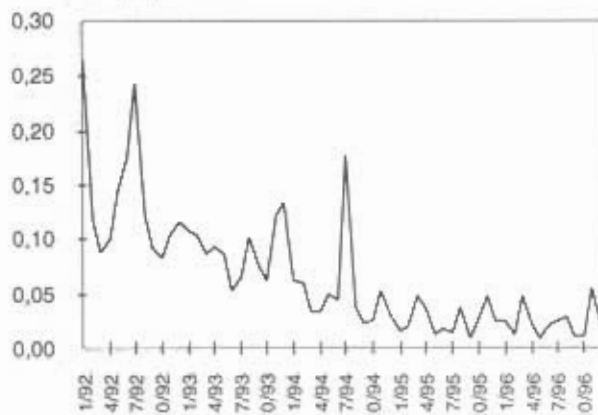
INDEKS RELATIVNE CIJENE MEĐUNARODNO NEUTRŽIVIH DOBARA MJEREN KAO OMJER CIJENA USLUGA I ROBA IZ INDEKSA CIJENA NA MALO, 1992. = 100

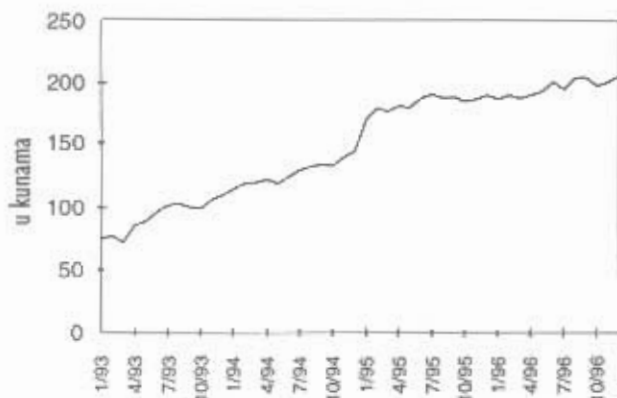
MJESUĆNE STOPE PROMJENE CIJENA KAPITALNIH DOBARA (K), REPRODUKCIJSKOG MATERIJALA (R) I ROBE ZA ŠIROKU POTROŠNJU (P)

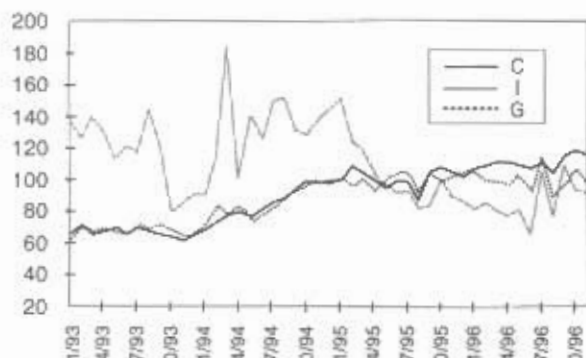
VARIJACIJE RELATIVNIH CIJENA U INDUSTRIJI
standardna devijacija

REALNA PROSJEČNA NETO PLAĆA u cijenama iz siječnja 1993.

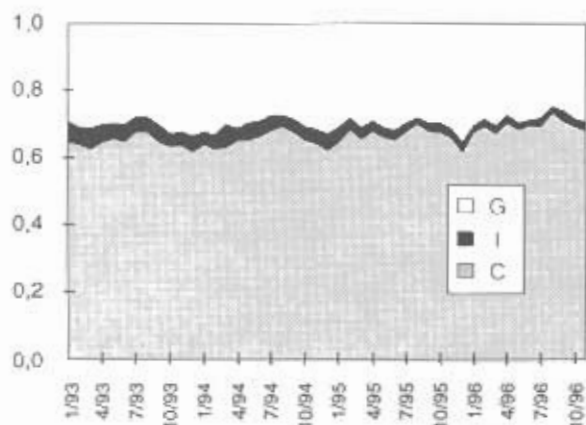

REALNI IZDACI STANOVNIŠTVA (C), IZDACI ZA INVESTICIJE (I) I REALNI MATERIJALNI RASHODI DRŽAVE (G) desezonirani podaci, 1995. = 100

Napomena: ove kategorije ne odgovaraju istoimenim kategorijama u SNA metodologiji.

STRUKTURA REALNIH IZDATAKA

Napomena: ove kategorije ne odgovaraju istoimenim kategorijama u SNA metodologiji.

godini za 6,8%. U neprivredi je isplaćena plaća u prosincu bila veća za 2,9% od one u privredi. Prosječna plaća u neprivredi veća je realno za 2,7%, a u privredi za 8,3%. Raspoloživi dohodak stanovništva sastavljen od isplaćenih plaća, naknada na osnovi rada i socijalnih primanja u jedanaest mjeseci premašuje prethodnu godinu za 11,0%.

Ukupna potražnja u prvih jedanaest mjeseci 1996. godine porasla je za 7,0%, i to zahvaljujući prvenstveno rastu potrošnje stanovništva od 10,8% te malom rastu materijalnih izdataka države od 0,8%. Trend komponenta ukupne potražnje raste od sredine godine dosegnuvši razinu koja je za 5,6% veća od one s kraja 1995. godine. Desezonirana vrijednost serije veća je za 5,9%. Potrošnja sektora stanovništva ima sličnu ali intenzivniju tendenciju, raste od sredine godine i dostiže razinu koja je veća za 10,4% od kraja 1995. godine. Desezonirana mjesečna vrijednost u 1996. godini premašuje onu iz 1995. godine za 9,9%. Sektor države na kraju mjeseca studenoga ima manju trendnu razinu od kraja 1995. godine za 3,6%, a njegova prosječna mjesečna desezonirana vrijednost u 1996. godini premašuje 1995. godinu za 0,4%. Tendencija jačanja realnih primanja stanovništva odrazila se kako vidimo na porast potrošnje roba i usluga, a to je dalo poticaj općem rastu gospodarske aktivnosti tijekom godine. Rast investicijske potražnje ogleda se u uvozu kapitalnih dobara (+19,3%) te pojačanoj aktivnosti u graditeljstvu.

MONETARNA KRETANJA

Prosinac je uvijek mjesec obilježen značajnim rastom monetarnih agregata, naročito novčane mase. Zato ne iznenađuje rast gotovog novca od preko 10% i rast depozitnog novca od 4,6%.

Novčana je masa dakle porasla za 719 milijuna kuna (6,8%). Ovakva kretanja, iako očekivana, ipak su nešto intenzivnija nego što se planiralo.

Rast kunskih nemonetarnih depozita, uz ovakav rast novca, bio je očekivano skroman: 70 milijuna kuna (2%). Osnovni tok formiranja novčane mase očito nije bilo smanjenje deviznih depozita, bar ne na agregatnoj razini, jer su ti depoziti u prosincu porasli za 735 milijuna kuna (3,5%). Ukupna likvidna sredstva porasla su za 1,5 milijardi (4,4%).

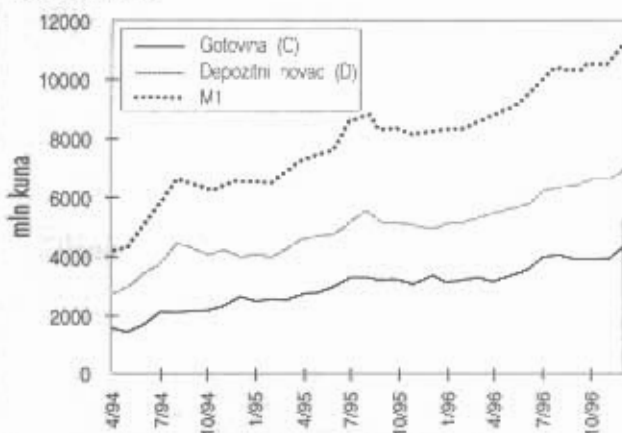
U okviru neto inozemne aktive poslovnih banaka pasiva je porasla za 610 milijuna kuna. Takvo povećanje inozemnog zaduženja banaka, iznad očekivanoga, uticalo je na smanjenje neto inozemne aktive bankarskog sustava za 200 milijuna kuna.

Država je s 40 milijuna kuna, i u prosincu 1996. godine, neto kreditor bankarskog sustava. Plasmani banaka porasli su u prosincu 1996. godine za visokih 1,5 milijardi kuna.

Osvrnimo se malo na proteklu godinu. Prema preliminar-nim podacima ukupna likvidna sredstva porasla su za 12 milijardi kuna (48,5%), a novčana masa za 3 milijarde kuna (37,7%). Nedvojbeno je da su monetarni agregati rasli nekoliko puta brže od rasta realne aktivnosti, čak i uz najoptimističniju procjenu rasta BDP-a. Rast agregata je također intenzivniji nego u 1995. godini. U 1995. godini M4 povećao se za 7 milijardi kuna (40%), a M1 za 1,6 milijardi kuna (25%).

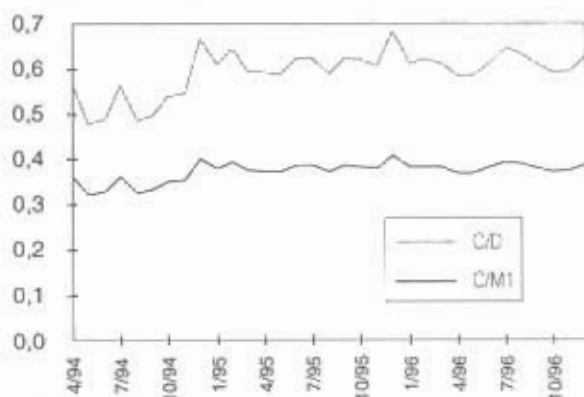
S druge strane, sam rast deviznih depozita od 7,6 milijardi kuna u 1996. godini, veći je od ukupnog povećanja M4 od 7 milijardi kuna u 1995. godini. Većinu tog porasta, kao što je poznato, čini rast deviznih depozita stanovništva, dakle u kratkom roku, neovisan od monetarne

NOVČANA MASA

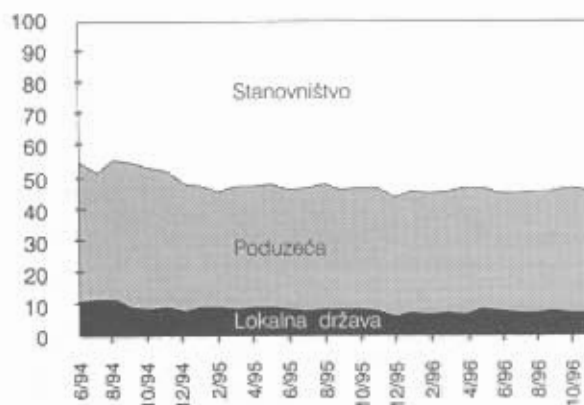
Napomena: podaci za prosinac odnose se na deseti dan u mjesecu.

OMJER GOTOVOG I DEPOZITNOG NOVCA (C/D) I UDIO GOTOVINE U NOVČANOJ MASI (C/M1)

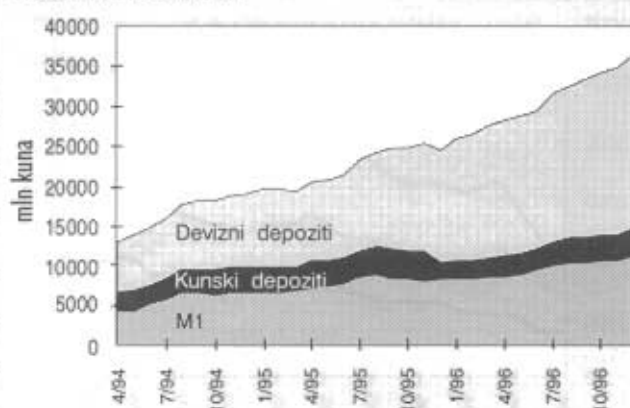
Napomena: podaci za prosinac odnose se na deseti dan u mjesecu.

SEKTORSKA STRUKTURA NOVČANE MASE

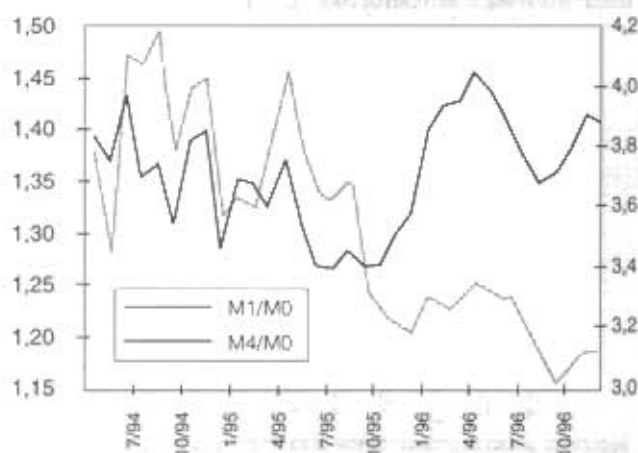

Napomena: gotov novac pribojen je sektoru stanovništvo.

MONETARNI AGREGAT M4

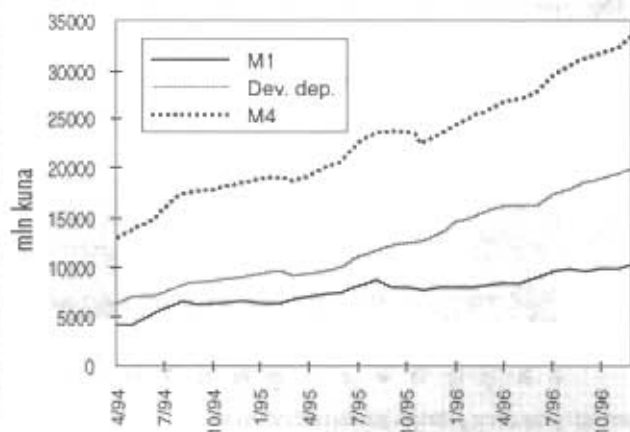

Kunski depoziti = štedni i oročeni kunski depoziti + obveznice.
Napomena: podaci za prosinac odnose se na deseti dan u mjesecu.

MONETARNI MULTIPLIKATORI ($m1 = M1/M0$ i $m4 = M4/M0$)

REALNI NOVAC

u cijenama na malo iz travnja 1994. godine

politike ili od rasta realne aktivnosti, no potican stabilnom makroekonomskom situacijom u Hrvatskoj. Slična argumentacija vrijedi i za rast kunskih depozita. Oni, s porastom od 1,2 milijarde kuna (55%) 1996. godine, bitno pridonose rastu M4, za razliku od zanemarivog rasta od 0,01 milijarde kuna (4,6%) u 1995. godini.

Veća potražnja za novcem, koja se očituje u rastu obje komponente novčane mase, rezultat je, naravno, veće razine gospodarske aktivnosti u 1996. godine. Nadalje, iako je gotovinsko depozitni koeficijent već dulje vrijeme stabilan (oko 0,6), ipak je rast depozitnog novca u ovoj godini bio dvostruko intenzivniji nego u protekloj, dok je gotov novac u obje promatrane godine podjednako porastao. Depozitni novac porastao je za 2 milijarde kuna u 1996. godini (41%) u odnosu na 0,9 milijardi kuna (23%) 1995. godine, dok je gotov novac rastao za 1 milijardu kuna (30%) u 1996. godini i za 0,7 milijardi kuna (27%) u 1995. godini. Takva su kretanja očekivana, jer je gotov novac u rukama stanovništva, dok je depozitni novac ipak pretežito novac poduzeća (iznad 60%).

Ono što je u svemu tome bitno, jest da takav, bez sumnje značajan, rast agregata nije utjecao na stabilnost cijena. Tome je nekoliko uzroka. Prvo, Narodna banka Hrvatske je veliki dio novca kreiranog deviznim aukcijama sterilizirala.

Od 2,5 milijarde kuna primarnog novca kreiranog na taj način, obveznom rezervom sterilizirano je oko 1,1 milijardu kuna, dragovoljnim blagajničkim zapisima daljnjih 0,6 milijardi, a obvezni blagajnički zapisi su, iako ukinuti, tijekom čitave godine utjecali na novčane tokove.

Drugi razlog je već spomenuti rast društvenog proizvoda i teritorijalna integracija nekih

dijelova u platni sustav Hrvatske. I na kraju, još uvijek traje valutna supstitucija bilo da kuna zamjenjuje njemačku marku u svojoj ekonomiji, bilo kao napuštanje (implicitne) indeksacije potraživanja. Tome svakako pridonosi i eurokunski nastup države na inozemnim tržištima, kao javna deklaracija garancije dvogodišnje stabilnosti kune.

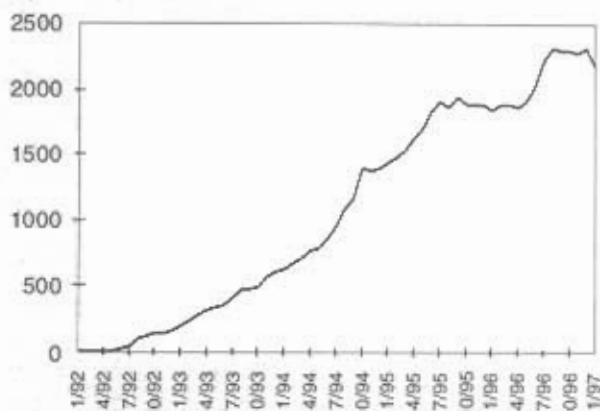
U bilanci Narodne banke Hrvatske krajem siječnja bilježimo smanjenje deviznih rezervi u odnosu na 31. prosinac 1996. Dio tog smanjenja je reotkup 155,7 milijuna kuna ili 28 milijuna USD koje je NBH otkupila prije božićnih blagdana. Definitivo je prodano još 13 milijuna USD potkraj siječnja. Prijenos deviznih blokiranih depozita iz Narodne banke Hrvatske u Privrednu banku po izmjeni Uredbe o deponiranju deviznih depozita kod Narodne banke, uzrok je smanjenja rezervi za narednih 133 milijuna kuna. Tečajne razlike, ili točnije rečeno izrazito intenzivna aprecijacija američkog dolara u odnosu na njemačku marku, objašnjavaju preostale promjene.

Država se ovaj mjesec, osim uobičajene unutarmjesečne posudbe od 100 milijuna kuna, zadužila sredinom mjeseca za još toliko.

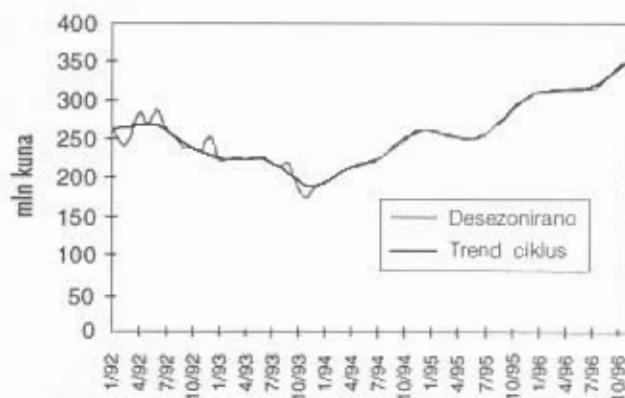
Likvidnost bankarskog sustava bila je u siječnju dobra. Prosječno stanje žiro računa bilo je 515 milijuna kuna. Stanje upisanih blagajničkih zapisa tijekom čitavog mjeseca bilo je oko 800 milijuna kuna, manje nego do studenog prošle godine kada je stanje redovito premašivalo milijardu kuna.

Primarni novac smanjio se u siječnju po osnovi smanjenja gotovog i po osnovi smanjenja depozitnog novca. Takvo kretanje, planirano projekcijom, potvrđuje sezonsko obilježje siječnja u kojem, nakon intenzivnog rasta u prosincu, monetarni agregati, dakle i primarni novac, padaju.

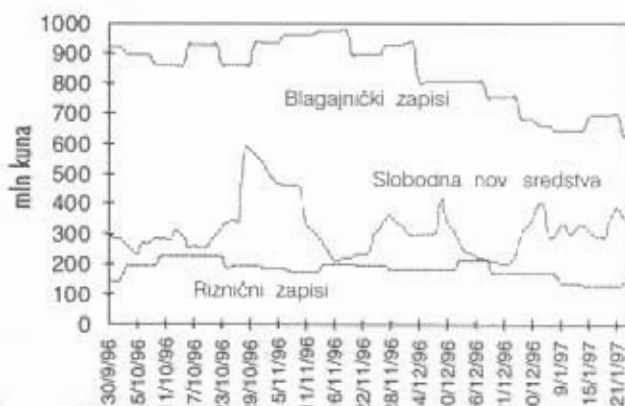
DEVIZNE REZERVE NBH u milijunima tekućih USD

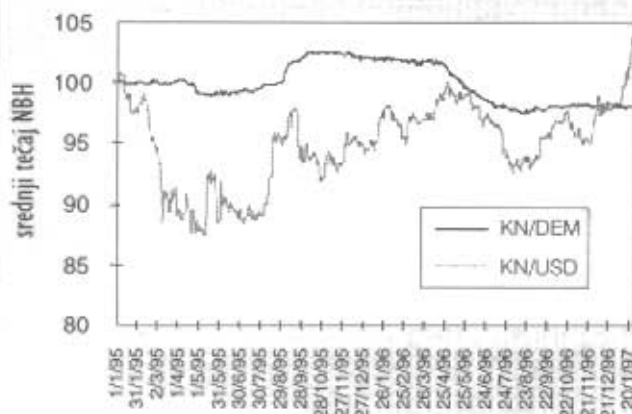
REALNI PLASMANI BANAKA u cijenama iz siječnja 1992.

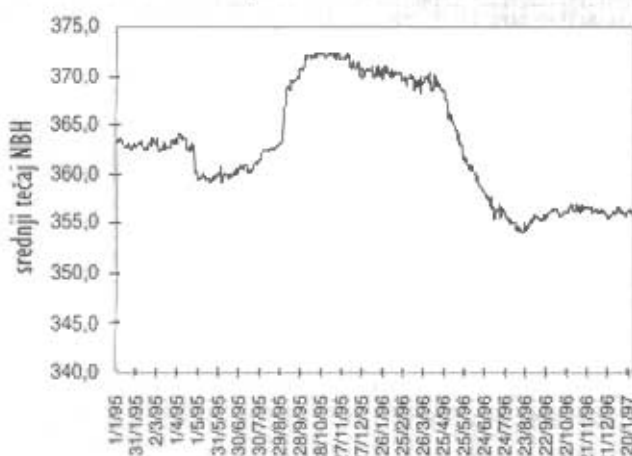
DRAGOVOLJNI BLAGAJNIČKI ZAPISI NBH, RIZIČNI ZAPISI MINISTARSTVA FINANCIJA I SLOBODNA NOVČANA SREDSTVA POSLOVNIH BANAKA KOD NBH

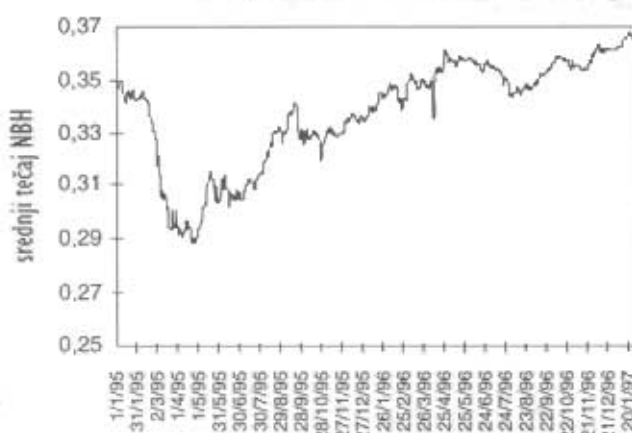
INDEKSI DNEVNOG NOMINALNOG TEČAJA KUNE PREMA NJEMAČKOJ MARKI I AMERIČKOM DOLARU (1.1.1995. = 100)

NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA 100 DEM

NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE PREMA 100 ITL

TEČAJ

Snažan rast američkog dolara, koji traje od početka godine, najznačajnije je kretanje na svjetskim financijskim tržištima. Dugo očekivano premašivanje granice od 1,65 DEM i 1,22 Yen za 1 USD, rezultat je izuzetno jakih "fundamentalnih" pokazatelja američkog gospodarstva.

Kuna je, zbog toga, nominalno deprecirala u siječnju u odnosu na američki dolar za 5,3%. Kako svjetska tržišta anticipiraju daljnje jačanje dolara, može se očekivati i daljnja nominalna aprecijacija dolara u odnosu na kunu.

U odnosu na njemačku marku u siječnju bilježimo jedva primjetnu nominalnu deprecijaciju od 0,05%. Rezultat je to relativnog mirovanja na domaćim deviznim tržištima. Posljednja odluka NBH o prodaji 9,7 milijuna USD bila je vođena potrebom povlačenja viška likvidnosti, a ne kretanjem tečaja.

Talijanska lira je u siječnju (ponovo) ojačala u odnosu na kunu. Kumulativno, u proteklih šest mjeseci lira je nominalno aprecirala u odnosu na kunu za 6,3%.

U prosincu bilježimo blagu deprecijaciju kod oba indeksa realnog efektivnog tečaja koja pratimo. Kod indeksa realnog efektivnog tečaja uz cijene pri proizvođačima bilježimo deprecijaciju od 0,2%, dok kod indeksa realnog efektivnog tečaja uz cijene na malo bilježimo deprecijaciju od 0,21%. Kod indeksa nominalnog efektivnog tečaja bilježimo deprecijaciju od 0,33%.

Najveći utjecaj na ovakvo kretanje oba indeksa realnog efektivnog tečaja u siječnju ima nastavak realne deprecijacije kune prema britanskoj funti i američkom dolaru.

PLATNA BILANCA

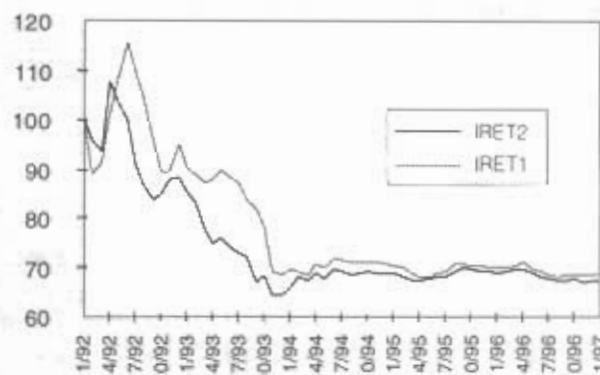
Platna bilanca u prvih osam mjeseci 1996. godine bilježi drugačije kretanje nego u istom razdoblju 1995. godine. Deficit tekućeg računa u prvih osam mjeseci ove godine iznosi 601,3 milijuna USD što je oko 50% manje nego prethodne godine. Slično poboljšanje, tj. pad bilježe i neto pogreške i propusti koje u prvih osam mjeseci 1996. godine iznose 578,6 milijuna USD što je oko 47% manje nego u istom razdoblju prethodne godine. Ovako visoke stope pada deficita tekućeg računa te neto pogrešaka i propusta rezultat su rasta neto prihoda od turizma u prvih osam mjeseci 1996. u odnosu na isto razdoblje prethodne godine u iznosu od 270 milijuna USD ili 46%, rasta izravnih stranih investicija od 190 milijuna USD ili 390%, te rasta neto tekućih transfera od 155,4 milijuna USD ili 33,9%.

Ako pogledamo kunske iznose izvoza i uvoza, koji su pouzdaniji zbog jačih oscilacija tečaja dolara, možemo zamijetiti da je u prosincu došlo do blagog rasta izvoza i pada uvoza. Izvoz je u 1996. godini veći za 0,9% u odnosu na 1995. godinu, dok je u istom razdoblju uvoz porastao za 7,8%.

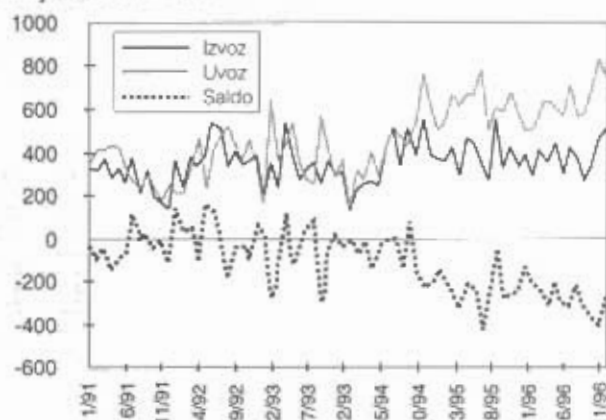
Što se tiče izvoza u 1996. godini u odnosu na 1995., tu bilježimo pad kod proizvoda za reprodukciju od 4,8% te kod proizvoda za široku potrošnju od 1,1%, dok kod proizvoda za investicije bilježimo rast od 32,3%. Ovako visoka stopa rasta izvoza proizvoda za investicije prvenstveno je rezultat visokog rasta izvoza transportnih sredstava od oko 825,9 mil kuna, tj. 58,1%.

Što se uvoza tiče, u 1996. godini u odnosu na 1995., bilježimo rast i kod proizvoda za reprodukciju od oko 696,4 milijuna kuna, tj. 3,2%, i kod investicijskih proizvoda od oko 1327,4 milijuna kuna ili 19,3%, i kod proizvoda za široku potrošnju od oko 1037,4 milijuna kuna ili 9,7%.

INDEKS REALNOG EFEKTIVNOG TEČAJA KUNE, 1992.:1 = 100

Napomena: IRET1 - uz cijene na malo
IRET2 - uz cijene proizvođača

ROBNI IZVOZ, UVOZ I SALDO ROBNE RAZMJENE
u milijunima tekućih USD

PLATNA BILANCA u milijunima USD (preliminarni podaci)

	I. - VIII. 96.	I. - VIII. 95.	indeksi I. - VIII. 96. / I. - VIII. 95.
Tekući račun	- 601,3	- 1196,6	50,3
Kapitalni i financijski račun	458,6	640,2	71,6
Devizne rezerve NBH	- 435,9	- 458,2	95,1
Neto pogreške i propusti	578,6	1014,6	57,0

izvor: NBH

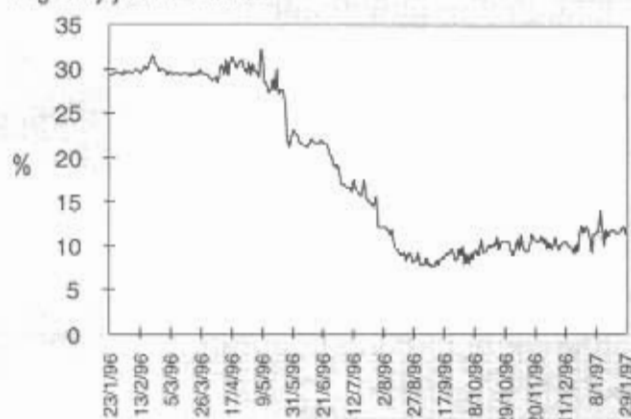
ROBNI IZVOZ I UVOZ (u milijunima USD)

	I. - XII. 1996.	I. - XII. 1995.	XII. 1996.	XII. 1995.
IZVOZ	4511,8	4632,7	501,1	334,7
UVOZ	7787,9	7509,9	770,6	583,6

izvor: DZSRH

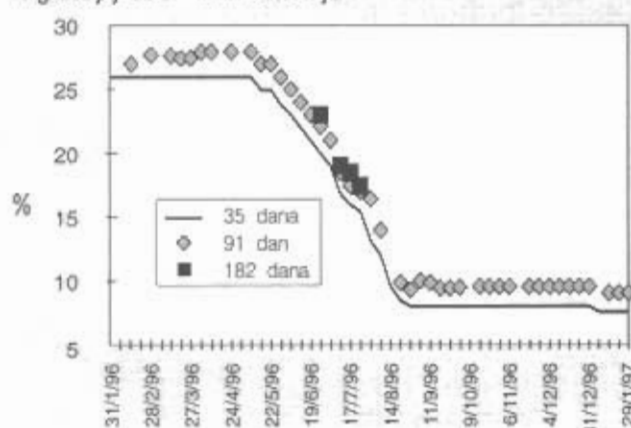
KAMATNA STOPA NA TRŽIŠTU NOVCA - ZAGREB

na godišnjoj razini - dnevno

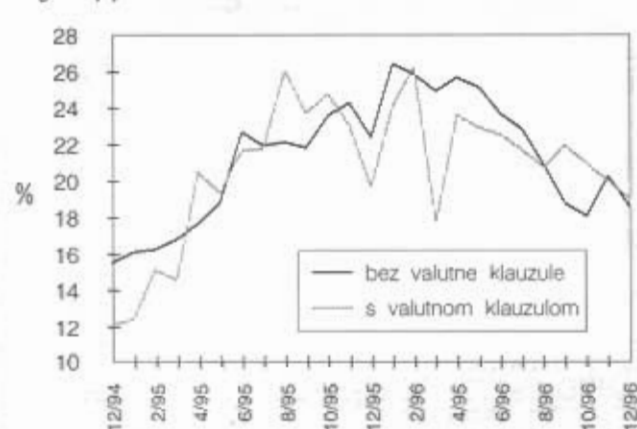
KAMATNE STOPE NA DRAGOVOLJNE BLAGAJNIČKE ZAPISE U 1996. GOD.

na godišnjoj razini - na dane aukcija

KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA KUNSKO KREDITE

na godišnjoj razini

TRŽIŠTE NOVCA I KAMATNE STOPE

Početak ove godine donio je lagani porast kamatne stope na Tržištu novca. Kao što je bilo i očekivano, blagdanski dani su povećali potražnju za pozajmicama na Tržištu novca zbog problema likvidnosti u bankarskom sustavu, dok se istovremeno smanjila ponuda. Zbog toga su kamatne stope na sve rokove lagano porasle i, nažalost, nisu se vratile na prethodnu razinu. Zanimljivo je da pri tom nisu poskupjeli nebankarski izvori, već samo bankarski. Porastu stopa znatno je pridonijelo i neslaganje rokova ponude i potražnje, te činjenica da se korisnici pozajmica na Tržištu "ponavljaju", a nuditelji nisu spremni sva svoja sredstva uložiti "na isti broj". Također je bitno spomenuti i produljivanje ročnosti kredita. Kamatne stope kreću se između 9 i 11% na kredite ugovorene uz opoziv, 12 i 16% na kredite od 7 do 30 dana, te od 16 do 18% na kredite preko mjesec dana.

Likvidnost bankarskog sustava je nakon proteklih blagdana opet dobra, pa su se banke vratile aukcijama dragovoljnih blagajničkih zapisa NBH i trezorskih zapisa Ministarstva financija. Prve ovogodišnje aukcije nisu donijele visok upis obaju ovih vrijednosnih papira, što ne iznenađuje, no slijedeće su aukcije zadovoljile. Ovogodišnje su aukcije donijele i pad kamatnih stopa, pa su tako blagajnički zapisi upisivani uz stope od 7,5% na rok od 35 dana i 9% na rok od 91 dan, dok su trezorski zapisi upisivani uz stope od 10,9% na rok od 42 dana i 12,5% na rok od 91 dan. Ovakvo kretanje kamatnih stopa dovelo je do toga da se bankama čini prihvatljivijim plasirati svoja sredstva na Tržištu novca, usprkos mogućnosti dobivanja lombardnih kredita na temelju upisa spomenutih vrijednosnica.

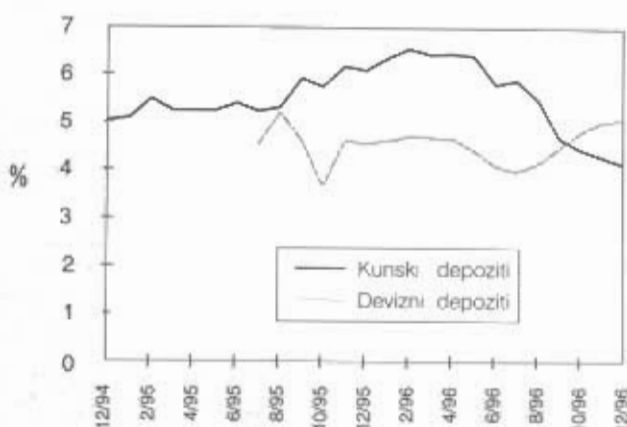
Poslovne banke smanjile su svoje aktivne i pasivne kamatne stope u prosincu, usprkos očekivanom porastu zbog veće potražnje za kreditima i smanjenoj likvidnosti bankarskog sustava. Prosječna kamatna stopa na kunske kredite bez valutne klauzule pala je za 1,7 postotnih poena u odnosu na studeni, dok je prosječna kamatna stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom pala za 0,9 postotnih poena. Iznos novoodobrenih kredita je znatno porastao, uz značajan porast dugoročnih kredita, uz nižu kamatnu stopu, posebice na kredite poduzećima. Raspon aktivnih kamatnih stopa između banaka kreće se od 9,8 do 41,5% (bez valutne klauzule), odnosno od 8,1 do 37,9% (s valutnom klauzulom). Najjače banke se kreću i dalje oko prosjeka, pa se može reći i da kretanje kamatnih stopa ovisi ponajviše o njihovoj kamatnoj politici. Zasad smo, na početku ove godine, još uvijek daleko od očekivane razine kamatnih stopa od 12 do 13%, no 1997. godina je tek počela.

Pasivne kamatne stope poslovnih banaka i dalje ne mijenjaju trendove. Kamatne stope na kunske depozite i dalje padaju (za 0,1 postotni poen), dok kamatne stope na devizne depozite i dalje rastu. Razlika tih kamatnih stopa i dalje dovodi do preferiranja devizne štednje na kratki rok. No, kamatne stope na oročene depozite još uvijek su u korist kunske štednje (razlika od 2,4 postotna poena).

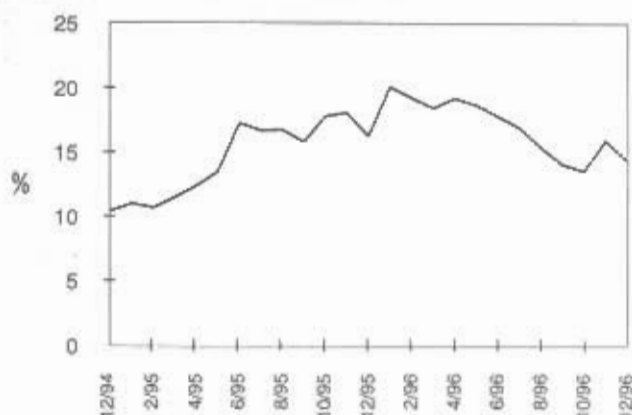
"Spread" kamatnih stopa se uslijed ovih kretanja smanjio, ali je još uvijek viši od razine u kolovozu 1996. godine. Sada iznosi 14,3 postotnih poena.

Nepodmireni nalozi za plaćanje registrirani kod ZAP-a u studenom su dosegli najvišu razinu od kada ih pratimo. Porast u studenom iznosio je 512 milijuna kuna, pri čemu su narasli dugovi i pravnih i fizičkih osoba.

KAMATNE STOPE POSLOVIH BANAKA NA DEPOZITE

RAZLIKA IZMEĐU KAMATNIH STOPA NA KUNSKE KREDITE I KUNSKE DEPOZITE

NEPODMIRENI NALOZI ZA PLAĆANJE REGISTRIRANI KOD ZAP-a

